

Sygn. akt VIII Gz 391/17

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Anna Górnik

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2017 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. S.

przeciwko O. D. (1) i K. D.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 6 lipca 2017r., sygn. akt XI GC 565/17

postanawia:

1. zmienić punkt 1 i 3 zaskarżonego postanowienia i zwolnić O. D. (1) i K. D. od kosztów sądowych;
2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Pozwani wnieśli o zwolnienie ich od kosztów sądowych. Do oświadczenia dołączyli: zeznanie podatkowe PIT – 37 za rok 2016 roku dotyczące O. D. (2), zgodnie z którym osiągnęła ona roczny dochód w kwocie 1153,96 zł, zeznanie podatkowe CIT – 8 za rok 2016 dotyczący H (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. zgodnie z którym spółka poniosła w tym roku stratę na poziomie (...),09 oraz wydruki dotyczące księgi wieczystej.

Zgodnie z przedłożonymi wydrukami pozwani są właścicielami nieruchomości położonych w C. – do których ksiąg wieczystych wpisane zostało ostrzeżenie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości oraz na której ustanowione zostały hipoteki przymusowe celem zabezpieczenia zobowiązania z tytułu podatków od towarów i usług, odsetek za zwłokę, kosztów egzekucyjnych, a także hipoteka umowna łączna – celem zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z umowy. Pozwani dołączyli także wezwania z (...), z których wynika, że są osobami bezrobotnymi. Ponadto załącznik do wniosku stanowiły wezwania do zapłaty.

Postanowieniem z dnia 6 lipca 2017 roku Sąd Rejonowy oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W uzasadnieniu przywołano treść art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 117§2 kpc. Wskazano, że zobowiązania wobec Skarbu Państwa nie mogą ustępować innym zobowiązaniom. Sąd wskazał nadto, że pozwani są współnikami H (...) spółki z o.o. co do której nie złożono wniosku o upadłość. Ponadto wskazał, że dotychczasowe działania pozwanych w sprawie pozwalają przyjąć, że ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie jest konieczne.

Pozwani złożyli zażalenie, w którym wskazali, że złożony CIT-8 wskazuje, że Spółka wykazuje stratę, a ponadto jako odrębny podmiot prawa sama dysponuje swoim majątkiem. Wobec straty nie podjęto w Spółce uchwały o wypłacie dywidendy. Ponadto udziały pozwanych zostały zajęte przez Urząd Skarbowy. Wskazali, że nie posiadają

środków na poniesienie kosztów sądowych. Ponadto wskazali, że nie mają wiedzy prawniczej, co uzasadnia przyznanie pełnomocnika z urzędu ze względu na skomplikowany charakter sprawy. Do zażalenia dołączono bilans i rachunek zysków i strat Spółki z 2016 roku i protokół Zgromadzenia Wspólników z czerwca 2017 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się częściowo uzasadnione.

Zgodnie bowiem z art. 102 § 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Wskazane przez pozwanych okoliczności, wyżej opisane – a więc brak zatrudnienia, ponoszenie przez spółkę strat, konieczność utrzymania córki oraz szereg zaległości egzekwowanych wobec pozwanych, dawały zdaniem Sądu podstawę do przyjęcia, że pozwani nie są w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

W szczególności wskazać należy, iż znaczna suma zobowiązań pozwanych, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, pozwala przyjąć, iż nie są oni w stanie ponieść kolejnych wydatków. Zwłaszcza, iż oboje są bezrobotni, zaś ich aktywa, np. w postaci udziałów w Spółce, są zajęte w toku egzekucji prowadzonej na rzecz Urzędu Skarbowego. Trzeba także zaznaczyć, iż nie ma prostego przełożenia pomiędzy sytuacją finansową Spółki, w której są udziałowcami albowiem pozwani nie mogą swobodnie dysponować majątkiem Spółki, a zwłaszcza regulować z jej majątku swoich zobowiązań. Niesporne przy tym jest, iż Spółka nie generuje zysków, z których pozwani mogliby otrzymywać dywidendę.

W związku z powyższym, na podstawie art. 397 § 2 w zw. z art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji postanowienia, dokonując zmiany zaskarżonego orzeczenia co do punktu 1 i 3.

Na uwzględnienie nie zasługiwało natomiast w ocenie Sądu Okręgowego zażalenie dotyczące odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Zgodnie z art. 177 § 1 k.p.c., strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub w części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego oraz art. 117 § 2 k.p.c., zgodnie z którym osoba fizyczna, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, przy czym paragraf 5 powołanego wyżej przepisu stanowi, że sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny.

Do pozytywnego rozpoznania wniosku, oprócz niedysponowania przez pozwanych środkami finansowymi niezbędnymi do ustanowienia pełnomocnika z wyboru, konieczne jest uznanie przez sąd, że udział adwokata lub radcy prawnego jest w sprawie potrzebny. Udział adwokata (radcy prawnego) w sprawie należy uznać za potrzebny w szczególności, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym lub prawnym. Potrzeba udziału adwokata lub radcy prawnego nie zachodzi bowiem, jeżeli sprawa jest nieskomplikowana pod względem prawnym, a strona sama potrafi sobie poradzić w prowadzeniu procesu.

Prawidłowo Sąd Rejonowy przyjął, że analiza toczącego się postępowania sądowego pozwala uznać, iż nie jest wymagany udział pełnomocnika z urzędu dla obrony praw pozwanych. Czynności procesowe pozwanych – w tym złożony sprzeciw czy choćby zażalenie składane były terminowo i pozbawione były wadliwości, które mogłyby wskazywać na jakiegokolwiek problemy przy ich podejmowaniu. Złożone przez pozwanych pisma zawierają poprawnie sformułowane wnioski i wywołują skutki procesowe. Właściwa redakcja sporządzanych pism procesowych świadczy o tym, że pozwani posiadają wystarczającą wiedzę dla prowadzenia niniejszej sprawy bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Pozwani powołują nawet przepisy prawa adekwatne do składanych pism procesowych i formułują żądania w sposób prawidłowy. Ponadto w postępowaniu niniejszym nie występują trudności lub przeszkody, które uniemożliwiłyby pozwanym podejmowanie czynności prawnych w celu obrony ich praw. Również stopień skomplikowania sprawy, zarówno pod względem faktycznym jak i prawnym, nie powoduje konieczności udziału

w sprawie profesjonalnego pełnomocnika. Należy zaznaczyć przy tym, iż brak wykształcenia prawniczego nie jest wystarczającą podstawą do ustanowienia pełnomocnika z urzędu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014 r., sygn. akt I ACa 1290/14, L., postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 9 sierpnia 2013 r., sygn. akt I ACz 598/13, L.). W niniejszej sprawie poziom intelektualny pozwanych i stopień ich poradności życiowej pozwala im na obronę swoich praw w procesie, tym bardziej, że pozwani podjęli się pełnienia funkcji członków zarządu spółki kapitałowej.

W tym stanie rzeczy zażalenie w tej części podlegało oddaleniu – zgodnie z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c..

ZARZĄDZENIE		
--------------------	--	--

1. (...)
2. (...)
3. (...)